

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : डिसेंबर – २०२३

द्वितीय वर्ष

सत्र – ४

विषय:- भारतीय समाज (भाग-२) (SC-403)

दिनांक: १४/१२/२०२३

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा. (कोणतेही दोन)

(४०)

१. स्वातंत्र्योत्तर काळातील अनुसूचित जातींसाठी असलेल्या विशेष सवलती व कल्याणकारी योजना स्पष्ट करा.
२. शिक्षणाची व्याख्या लिहा. शिक्षण आणि भारतीय स्त्री यावर निबंध लिहा.
३. प्राथमिक शिक्षण व माध्यमिक शिक्षण यावर माहिती द्या.
४. भारतीय समाजातील विविधतेस कारणीभूत घटक कोणते ते स्पष्ट करा.

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

१. आदिवासी समाजाची प्रमुख लक्षणे सांगा.
२. नवीन शैक्षणिक धोरणावर माहिती द्या.
३. स्वातंत्र्योत्तर काळातील शासन आणि शिक्षण यांच्यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.
४. आधुनिक काळातील जातिव्यवस्थेतील परिवर्तनाची कारणे स्पष्ट करा.
५. भारतातील लोकसंख्या आणि सामाजिकशास्त्रे यावर माहिती लिहा.

प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. स्त्रियांची परिस्थिती सुधारण्यासाठी कोणत्या उपाययोजना केल्या गेल्या आहेत ?
२. अनुसूचित जातींच्या समस्यांवरील उपाययोजना स्पष्ट करा.
३. असंगठित अर्थार्जन क्षेत्रे कोणकोणती आहेत व त्यामध्ये काम करणाऱ्या स्त्रियांचे काही प्रश्न सांगा.
४. भारतीय समाज व शिक्षण यावर टिपण तयार करा.

Translation in English

Sub: Indian Society (Part-II) (SC-403)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. Explain in detail the special concessions and welfare schemes for scheduled castes.
2. Define education. Write an essay on education and the Indian women.
3. Explain on Primary and Secondary education in detail.
4. Which are the various factors responsible for diversity in Indian Society? Explain.

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Describe on the characteristics of tribal society.
2. Write a note on new educational policy.
3. Explain the inter-relation between state and education in post-independent period.
4. Illustrate on various factors responsible for the changes in Indian caste-system.
5. Describe on population and social sciences in India.

Q.3. Write short notes (Any Two) (30)

1. Explain the various measures to improve the status of women
  2. Explain in detail the schemes and solutions for the problems of scheduled castes
  3. Name the activities which came under the unorganized sector. What are the problems faced by the women in this sector.
  4. Prepare a note on Indian Society and education.
-